

**HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 18 MARTIE 1980¹**

**Procureur du Roi
împotriva lui
Marc J. V. C. Debauve și alții
(Cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare
formulată de către Tribunal Correctionnel din Liège)**

„Prestări de servicii: difuzarea de televiziune prin cablu”

Cauza 52/79

În Cauza 52/79,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Tribunal Correctionnel din Liège pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

PROCUREUR DU ROI

și

MARC J. V. C. DEBAUVE, Liège,

PAUL H. A. G. DENUIT, Grez-Doiceau,

HENRI J. PH. M. LOHEST, Liège,

SA CODITEL, Liège,

ASSOCIATION LIÉGEOISE D'ÉLECTRICITÉ (ALE), Liège,

Părți civile apelante:

FÉDÉRATION NATIONALE DU MOUVEMENT COOPÉRATIF FÉMININ, organizație de consumatori O.N.P., Bruxelles,

FÉDÉRATION BELGE DES COOPÉRATIVES (FEBECOOP) O.N.P., Bruxelles,

VIE FÉMININE O.N.P., Bruxelles,

RADIO-TÉLÉVISION BELGE DE LA COMMUNAUTÉ FRANÇAISE (RTBF), Bruxelles,

FRANÇOISE VANDER BEMDEN ȘI ALȚII,

---

¹Limba de procedură: franceza.

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 59 și 60 din Tratatul CEE

CURTEA,

constituită din H. Kutscher, președinte, A. O’Keeffe și A. Touffait, președinți de cameră, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans și O. Due, judecători,

avocat general: J.-P. Warner

grefier: A. Van Houtte

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1. Prin Hotărârea din 23 februarie 1979, primită la Curte la 3 aprilie 1979, Tribunal Correctionnel din Liège a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, două întrebări privind interpretarea articolelor 59 și 60 din tratat în privința anumitor probleme referitoare la transmiterea de publicitate comercială prin difuzarea de televiziune prin cablu.

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul urmărilor penale intentate în fața Tribunal de Police din Liège împotriva a trei persoane pentru încălcarea interdicției de a transmite emisiuni televizate care au caracter de publicitate comercială și care implică două societăți de naționalitate belgiană, responsabile civil pentru cei trei pârâți, prepușii acestora. Aceste urmăriri au fost declanșate în special la inițiativa a trei asociații care reprezintă consumatorii sau interesele culturale, precum și a unui anumit număr de persoane fizice, care s-au constituit în părți civile în fața Tribunal de Police. După ce acesta a achitat pârâții și a scos în afara cauzei societățile civil responsabile, cele trei asociații și anumite alte părți civile, precum și Ministère Public au introdus o acțiune în fața Tribunal Correctionnel.

3 Din dosare reiese că cele două societăți în cauză asigură, cu autorizația administrației belgiene, un serviciu de difuzare de televiziune prin cablu care acoperă o parte din teritoriul belgian. Televizoarele abonaților la acest serviciu sunt legate prin cablu la o antenă centrală cu caracteristici tehnice speciale, care permit recepționarea emisiunilor belgiene și a anumitor emisiuni străine pe care abonatul nu le-ar putea recepționa în niciun caz cu o antenă individuală și care, în plus, îmbunătățesc calitatea imaginilor și a sunetului pe care abonatul le primește.

4 Urmăririle privesc distribuția în Belgia, prin sistemul de difuzare de televiziune prin cablu astfel instituit, mesaje televizate transmise de stații de emisie stabilite în afara Belgiei, în măsura în care aceste mesaje conțin publicitate comercială. Legislația belgiană interzice instituțiilor naționale de radiodifuziune-televiziune, care dețin monopolul legal asupra transmisiunilor, să procedeze la transmisiuni care au caracter de publicitate

comercială. În ceea ce privește difuzarea de televiziune prin cablu, articolul 21 din Hotărârea regală din 24 decembrie 1966 (Monitorul belgian din 24 ianuarie 1967) interzice, de asemenea, transmisia emisiunilor care au caracter de publicitate comercială.

5 Hotărârea de trimitere constată că, în practică, distribuitorii de televiziune prin cablu nu au ținut seama de această interdicție și au transmis programele străine fără a elimina secvențele de publicitate, că această practică a fost tolerată de guvernul belgian care nu a aplicat nicio sancțiune și nu a procedat la retragerea niciunei autorizații și că un număr semnificativ de telespectatori belgieni poate recepționa programe străine fără ajutorul releelor instalate de societățile de difuzare de televiziune prin cablu.

6 Având în vedere aceste circumstanțe de fapt, Tribunal Correctionnel a formulat întrebările sale referitoare la articolele 59 și 60 din tratat. Acesta consideră că aplicarea interdicției în cauză ar putea avea urmări asupra libertății de a presta servicii la nivel comunitar. În fapt, conform Tribunal Correctionnel, instituțiile de emisie străine și-ar extrage o parte semnificativă din venituri din publicitatea care le este încredințată de autorii anunțurilor, astfel încât eliminarea mesajelor publicitare în Belgia ar putea determina acești autori ai anunțurilor să restricționeze sau să elimine publicitatea lor comercială; de asemenea, autorii anunțurilor, comercianți sau producători, stabiliți în țările vecine, ar obține o acoperire mai restrânsă a pieței belgiene căreia i se adresau până atunci mesajele și serviciile lor.

7 Întrebările adresate de către Tribunal Correctionnel sunt formulate după cum urmează:

- „1. Având în vedere Hotărârea Curții de Justiție din 30 aprilie 1974 în Cauza 155/73, *Sacchi*, articolul 59 din Tratatul de la Roma trebuie să fie interpretat ca interzicând orice legislație națională care se opune transmisiei de către societățile de difuzare de televiziune prin cablu a mesajelor publicitare, astfel încât recepționarea în mod natural a unor astfel de mesaje în zonele de recepție a emițătorilor străini rămâne posibilă și legală, ținând seama în special de:
  - a) o astfel de legislație ar introduce o discriminare bazată pe localizarea geografică a emițătorului străin care nu ar putea emite mesaje publicitare decât în zona sa de recepție naturală, aceste zone putând, din cauza densității diferite de populație, să suscite un interes publicitar foarte diferit.
  - b) o astfel de legislație ar introduce o restricție disproporționată în raport cu scopul urmărit din cauza faptului că acesta – respectiv interzicerea publicității televizate – nu ar putea niciodată să fie în întregime realizat din cauza existenței zonelor naturale de recepție.
2. Având în vedere Hotărârea Curții de Justiție din 3 decembrie 1974 în Cauza 33/74, *Van Binsbergen*, articolele 59 și 60 din Tratatul de la Roma trebuie să fie interpretate ca având un efect direct împotriva oricărei

legislații naționale în măsura în care o astfel de legislație nu stabilește nicio discriminare formală împotriva prestatorului unui serviciu pe motiv de cetățenie sau reședință (în speță interdicția de a retransmite mesaje publicitare)?”

8 Înainte de a examina aceste întrebări, Curtea amintește că a hotărât deja, în Hotărârea din 30 aprilie 1974 (Cauza 155/73, Sacchi, Rec. 1974, p. 409), că transmisia de mesaje televizate, inclusiv a celor cu caracter publicitar, se supune, ca atare, normelor tratatului privind prestările de servicii. Nu există niciun motiv pentru care să se ofere un tratament diferit transmiterii unor astfel de mesaje pe calea difuzării de televiziune prin cablu.

9 Cu toate acestea, este necesar să se observe că dispozițiile din tratat privind libera prestare a serviciilor nu ar putea fi aplicate activităților ale căror toate elemente relevante sunt limitate la teritoriul unui singur stat membru. Întrebarea dacă acesta este sau nu cazul depinde de constatările de fapt care trebuie stabilite de instanța națională. După ce Tribunal Correctionnel a considerat în speță că, în circumstanțele date, prestările de servicii care stau la originea urmărilor cu privire la care acesta este sesizat sunt de natură de a intra sub incidența dispozițiilor din tratat privind prestările de servicii, este necesar să se examineze întrebările adresate din aceeași perspectivă.

10 Întrebarea principală adresată de instanța națională urmărește să stabilească dacă articolele 59 și 60 din tratat trebuie interpretate ca interzicând orice legislație națională care se opune transmiterii de mesaje publicitare pe calea difuzării de televiziune prin cablu, în măsura în care o astfel de normă nu stabilește nicio distincție în ceea ce privește originea mesajelor, cetățenia prestatorului de servicii sau locul de stabilire al acestuia.

11 În temeiul articolului 59 alineatul (1) din tratat, se elimină treptat în cursul perioadei de tranziție restricțiile privind libertatea de a presta servicii în cadrul Comunității cu privire la resortisanții statelor membre comunitare. Cerințele stricte ale acestei dispoziții prevăd eliminarea oricărei discriminări împotriva prestatorului pe baza cetățeniei acestuia sau a circumstanței că acesta este stabilit într-un stat membru altul decât cel în care prestarea trebuie furnizată.

12 Având în vedere natura specială a anumitor prestări de servicii, precum emisia și transmisia de mesaje televizate, nu se poate considera totuși incompatibile cu tratatul solicitările specifice impuse prestatorilor, care sunt motivate prin aplicarea de norme care reglementează anumite tipuri de activități, justificate de interesul general și care îi revin oricărei persoane sau întreprinderi stabilite pe teritoriul statului menționat, în măsura în care prestatorul stabilit într-un alt stat membru nu ar face obiectul unor cerințe similare.

13 Din informațiile prezentate Curții în cursul prezentei proceduri reiese că emisia televizată de mesaje publicitare face obiectul, în diferitele state membre, unor regimuri juridice extrem de divergente care merg de la o interzicere aproape totală, astfel cum se practică în Belgia, la norme care comportă limitări mai mult sau mai puțin stricte, și până la regimuri de largă libertate comercială. În lipsa armonizării legislațiilor naționale și luând în considerare considerațiile de interes general inerente normelor limitative în acest

domeniu, aplicarea legislațiilor în cauză nu poate fi considerată ca fiind o restricție la libertatea de a presta servicii atât timp cât aceste legislații tratează identic toate prestările în domeniu, oricare ar fi originea acestora și oricare ar fi cetățenia sau locul de stabilire al prestatorilor.

14 Este necesar să se evalueze o interdicție de tipul celei pe care o comportă legislația belgiană în lumina acestor considerente. Este important să se evidențieze faptul că interdicția de a transmite mesaje publicitare prin difuzarea de televiziune prin cablu, prevăzută de hotărârea regală menționată anterior, nu poate fi examinată în mod izolat. Rezultă din întreaga legislație belgiană în materie de radiodifuziune că această interdicție este corolarul interdicției prezentate instituțiilor de radiodifuziune belgiene de a proceda la transmisiuni de publicitate comercială. Acesta este, de asemenea, și modul în care hotărârea de trimitere prezintă legislația aplicabilă, indicând că hotărârea regală interzice transmiterea de secvențe publicitare pentru a menține conformitatea cu regimul impus instituțiilor de radiodifuziune naționale.

15 În lipsa unei armonizări a normelor aplicabile, o interdicție de acest tip intră în cadrul competenței de care dispune fiecare stat membru pentru a reglementa, a restrânge sau chiar a interzice în întregime, pe teritoriul său, din motive de interes general, publicitatea televizată. Același lucru este valabil în cazul în care astfel de restricții sau interdicții se extind la publicitatea televizată originară din alte state membre, atâta timp cât acestea sunt aplicate efectiv în aceleași condiții organismelor de televiziune naționale.

16 Prin urmare, este necesar să se răspundă că articolele 59 și 60 din tratat nu interzic o legislație națională care se opune transmiterii de mesaje publicitare prin difuzarea de televiziune prin cablu, precum și emisiei televizate de mesaje publicitare, în cazul în care această legislație este aplicată fără distincție în ceea ce privește originea, națională sau străină, a acestor mesaje, sau cetățenia prestatorului de servicii sau locul său de stabilire.

17 Luând în considerare acest răspuns, întrebarea adresată în ceea ce privește consecințele care pot decurge din aplicabilitatea directă a articolelor 59 și 60 din tratat în caz de conflict între aceste dispoziții și legislația națională nu mai are obiect.

18 De asemenea, instanța națională dorește să afle dacă o legislație care se opune transmiterii de mesaje publicitare prin difuzarea de televiziune prin cablu nu constituie o măsură disproporționată în raport cu obiectivul avut în vedere, datorită faptului că interdicția de a difuza publicitatea comercială televizată rămâne relativ lipsită de eficacitate, luând în considerare existența, în statul membru în cauză, a zonelor naturale de recepționare a anumitor posturi străine.

19 Din moment ce transmiterea prin difuzarea de televiziune prin cablu permite extinderea difuzării mesajelor televizate și îmbunătățirea penetrării acestora, restricțiile sau interdicțiile impuse pe teritoriul său de către un stat membru în materie de publicitate televizată nu își pierd rațiunea de a exista din cauza faptului că emițătorii străini pot fi de asemenea recepționați pe întreg teritoriul național sau în anumite zone ale acestuia, fără

un sistem de difuzare de televiziune prin cablu. Prin urmare, întrebarea adresată trebuie să primească un răspuns negativ.

20 În final, instanța națională dorește să afle dacă o legislație națională care se opune transmiterii de mesaje publicitare prin difuzarea de televiziune prin cablu introduce o discriminare în ceea ce privește emițătorii străini, din cauza faptului că localizarea geografică a acestora nu le permite să asigure difuzarea mesajelor lor decât în zona de recepționare naturală.

21 Prin această întrebare, instanța națională se referă la limitele spațiale impuse difuzării mesajelor televizate în funcție, pe de o parte, de relieful natural al terenului și al construcțiilor urbane și, pe de altă parte, de caracteristicile tehnice ale procedeeleor de difuzare utilizate. Fără îndoială, acești factori naturali și tehnici generează diferențe în ceea ce privește recepționarea mesajelor televizate, având în vedere corelația dintre situația posturilor de emisie și a celor de recepție. Cu toate acestea, astfel de diferențe, cauzate de fenomene naturale, nu pot fi calificate drept „discriminare” în sensul tratatului, deoarece acesta nu califică astfel decât diferențele de tratament care rezultă din activitățile umane și, în special, măsurile luate de autoritățile publice. De asemenea, este necesar să se sublinieze că, deși a intervenit în anumite privințe pentru a compensa inegalitățile naturale, Comunitatea nu are nicio obligație de a lua măsurile destinate eliminării diferențelor în situațiile de tipul celor prevăzute de instanța națională.

22 Prin urmare, este necesar să se răspundă că o legislație națională care se opune transmiterii de mesaje publicitare prin difuzarea de televiziune prin cablu nu poate fi considerată nici ca o măsură disproporționată în raport cu obiectivul avut în vedere, datorită faptului că interdicția în cauză rămâne relativ lipsită de eficacitate luând în considerare existența zonelor naturale de recepționare, nici ca stabilind o discriminare interzisă de tratat în ceea ce privește emițătorii străini, din cauza faptului că localizarea geografică a acestora nu le permite să asigure difuzarea mesajelor lor decât în zone de recepționare naturală.

Cu privire la cheltuielile de judecată

23 Cheltuielile efectuate de către Guvernul Republicii Federale Germania, Guvernul Marelui Ducat al Luxemburgului, Guvernul Regatului Unit, Guvernul Republicii Franceze și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări.

Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către Tribunal Correctionnel din Liège prin Hotărârea din 23 februarie 1979, hotărăște:

- 1) **Articolele 59 și 60 din tratat nu interzic o legislație națională care se opune transmiterii de mesaje publicitare prin difuzarea de televiziune prin cablu, precum și emisiei televizate de mesaje publicitare, în cazul în care această legislație este aplicată fără distincție în ceea ce privește originea, națională sau străină, a acestor mesaje, sau cetățenia prestatorului de servicii sau locul său de stabilire.**
- 2) **O legislație națională care se opune transmiterii de mesaje publicitare prin difuzarea de televiziune prin cablu nu poate fi considerată nici ca o măsură disproporționată în raport cu obiectivul avut în vedere, datorită faptului că interdicția în cauză rămâne relativ lipsită de eficacitate luând în considerare existența zonelor naturale de recepționare, nici ca stabilind o discriminare interzisă de tratat în ceea ce privește emițătorii străini, din cauza faptului că localizarea geografică a acestora nu le permite să asigure difuzarea mesajelor lor decât în zone de recepționare naturală.**

Kutscher   O'Keeffe   Touffait   Mertens de Wilmars   Pescatore

Mackenzie Stuart   Bosco   Koopmans   Due

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 18 martie 1980.

Grefier   Președinte

A. Van Houtte   H. Kutscher